C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Hasek_Jaroslav-Tragedie_c_k_sikovatele_Henry_Hallera.PDB

PDB Name: Tragédie c. k. šikovatele
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 25.7.2004
Modification Date: 25.7.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Tragédie c. k. šikovatele Henry Hallera od 13. pěšího pluku

Jaroslav Hašek

Hlavní předností dobrého loveckého psa jest jeho báječný čich. Všem loveckým psům napomáhá při slídění dosud nevysvětlitelný, vrozený, tudíž instinktivní smysl orientační. To mohlo každého hned napadnouti, když se podíval na Henryho Hallera, šikovatele v tockém táboře zajatců.

Přiblížil se vždy nenápadně, kde čeští zajatci hovořili o vlasti, a pak doma "na poště", v malé zemljance, vytáhl knihu zápisek a zapisoval si, co kdo řekl. Jeho kniha zápisek měla nápis: "Poznámky c. k. šikovatele Henry Hallera od 13. pěš. pluku". Henry Haller, obchodník odněkud z Prahy, vedl si tu po obchodnicku. Vedl dvojí účetnictví. V jedné zápisní knížce měl seznam všech těch, kteří se hlásili do českého vojska, pečlivě očíslovaný, například 1. Viktor Matyáš, pluk, atd... a nyní ve své knize: "Poznámky c. k. šikovatele Henry Hallera", byla věta, opatřená číslicí, která se vztahovala ke jménu. Tedy například poznámka "4. Nemáme nic společného s Rakouskem." Číslice "4." znamenala, že to řekl řekněme: 4. Viktor Rupert, pluk... atd., čtvrtý na řadě v jeho seznamu.

A v té chvíli, když byl dobrý lov a hodně toho pochytil, po skončené práci vylézal ze své zemljanky a v tom tichu spícího tábora zadíval se na barák číslo 11, kde bydleli ti revolucionáři a potichu se zasmál. Má již toho materiálu. A pak se podíval na západ. Tam za samarskou, kurskou a celou řadou gubernií leží Rakousko. A tam až se dovědí, co se zde děje. A že to objevil a účetnicky uspořádal on, Henry Haller,

c. k. šikovatel od 13. p. pl.

Henry Haller byl výtečný člověk. Jeho žena udávala v Praze na komisařství různé výroky, které pronesli u ní její zákazníci, když si šli koupiti kravatu a punčochy.

Haller sloužil v Přemyšlu, a to u zásobovacího oddělení. Když se pevnost vzdala, ukradl Haller 12.000 K z plukovní pokladny a šel do zajetí. V tockém táboře dostal se na poštu, otvíral zásilky, které pro zajatce docházely, a když maďarští saniťáci stáhli s mrtvých zajatců boty, kupoval je ve velkém a pašoval je ven do městečka. A pak byl také politicky činným, jak vidíme z jeho poznámek. Zkrátka, znamenitý muž. Někdy v noci se mu sice zdávalo o provaze a jednou dokonce, že ho před jeho krámem v Jindřišské ulici tahali na lucernu, ale když se probudil, konstatoval, že ještě nevisí.

Byla tichá hvězdnatá noc nad táborem. Řeka Samarka dole proudila mezi titěrnými rozbořenými domečky, kde kdysi před lety žili zajatí japonští důstojníci a Henry Haller šel po čichu. Již jsem na počátku poznamenal, že hlavní předností dobrého loveckého psa je báječný čich.

Na břehu řeky pod mazlivými větvemi smutečních vrb spatřil Haller známou skupinu z baráku č. 11.

Viděl tam svá čísla: 1., 2., 4., 7., 5., 8., 12., 16., 18.

Byla to jedna z těch nádherných nocí v blízkosti Asie. Nebe plno hvězd a člověk se cítí tak svobodným v tom nekonečném prostoru.

Co je proti tomu Rakousko, Mackensen a c. k. divisijní soudy?

Henry Haller naslouchal. Poslouchal dlouho a dlouho a pak odešel domů, aby přenesl do svých poznámek vše, co ještě měl v čerstvé paměti.

2. Pohnutá doba nynější, kdy jde o bytí či nebytí národa našeho, kdy naše vlast má ocitnouti se na prahu nové slibné budoucnosti aneb úplně zmizeti ze seznamu národů, nutí nás vzíti do ruky pušku a sestřeliti toho černožlutého orla.

1. Jsou mnozí Čechové, kteří by svou samostatnost rádi si nechali vybojovat jinými.

4. S těmi se udělá potom krátký proces.

7. Rakousko musí zmizeti a z celého Rakouska zbude jen stránka v dějepise.

5. Přihlásil jsem se před měsícem do českého vojska. To je má odpověď na...

1. Rakouskou bestialitu.

12. Ano, když je jednou revoluce, tu nestačí jen po pověrce v táboře zpívat: "Kde domov můj".

13. To vezmu do ruky pušku s bodákem a půjdu na Vídeň.

16. A vezmu si na mušku...

"Koho si chtěl vzíti na mušku?" uvažoval Henry Haller a doplňuje si poznámku: "Císaře pána." Zdá se mu to býti ale přece jen trochu neuctivé a proto píše před to ještě: "Jeho Veličenstvo".
*

Do Tocka přijela hraběnka hraběnka Revertera z Rakouska pod firmou "Červeného kříže", aby vzbudila u zajatců uhasínající zájem o rakousko-uherskou monarchii modrými kalhotami, bluzou a půldruhým rublem. S ní přijel vytáhlý pán, o kterém mezi romantickými Maďary se rozšířila pověst, že je to hrabě. Ten pán měl dlouhé hovory s maďarským zajatým vojenským lékařem Kákonyim o dvou českých důstojnících, kteří zůstali v táboře a z nichž jeden přednášel českým zajatcům o Havlíčkovi.

Henry Haller byl ve svém živlu. Jeho instinktivní smysl orientační přivedl ho do cesty hraběnce Reverteře, která chodila po barácích a všude říkala: "Rakousko na vás nezapomnělo, císař pán vás dává pozdravovat."

Henry Haller vychrlil na ni řadu připravených vět. Je to opravdu strašné, co se dnes děje. A roste to jako lavina. Na štěstí je zde on. Má materiál. Tam budou míti z toho radost.

Oddychoval těžce, jako lovecký pes, když dožene zajíce. Zítra, až bude po rozdávání dárků z Rakouska odjížděti dále, dá jí dva zápisníky. Čísla v jednom doplňují druhé v seznamu.

"Dobře," řekla hraběnka Revertera významně, pozorujíc, že se blíží zajatci, "vyřídím v Rakousku od vás pozdravy."

Henry Haller se spokojeně usmál. Pak druhý den bylo rozdávání dárků. Maďaři řvali "Éljen" a za baráky nové kalhoty a bluzu nabízeli Tatarům-konvojům: "Karaša pan, tri rubla, davaj pan".

A Henry Haller na cestě ke kanceláři přidružil se k hraběnce Reverteře a podal jí dva zápisníky.

Hraběnka s vytáhlým pánem sedla do bryčky a jelo se k nádraží. Henry Haller dlouho se díval za nimi, jak mizí za hřbitovem zajatců a jak se bryčka brodí červeným pískem k městečku. Měl vyleštěné knoflíky, čerstvě přišitá vyložení šikovatelská a tak se mu zdálo, že on tu u Asie chrání zájmy Rakouska.

Když večer přišel do své zemljanky, zapálil si memfisku, kterou našel v jedné zásilce na jednoho zajatce, a jeho zrak mimoděk upřel na stůl. Tam ležel zápisník. Mimovolně po něm sáhl, otevřel a čte: "Namenverzeichniss".

Počal se třást po celém těle a prohledával kapsy u bluzy. Sám nevěděl, proč tak činí. Sedl si na improvisovanou dřevěnou postel a počínalo mu být jasno. Měl tři zápisníky. V tom chvatu vzal čistý, dosud neposkvrněný jmény rebelantů, a druhý s nápisem "Poznámky c. k. šikovatele Henry Hallera od 13. p. pl." A ten odváží hraběnka Revertera do Rakouska a seznam rebelantů zůstává na stole.

Vyskočil a běžel. Vyběhl na kopec nad porážkou a viděl, jak daleko odtud noční tmou vine se pás jisker odjíždějícího vlaku širými rovinami k Samaře.

A slyšel, jak ten vlak, odvážející jeho poznámky, posměšně hvízdá.
*

Poznámky c. k. šikovatele Henry Hallera od 13. p. pl. podařilo se hraběnce Reverteře propašovati přes hranice. Nápadné jen jí bylo, proč jí dal ještě malý čistý zápisník. Na patřičných místech v Rakousku byly zase nápadné ony číslice při jednotlivých projevech c. k. šikovatele Henry Hallera od 13. p. pl. Dlouho o tom však neuvažovali a předešle jsem četl v novinách, zaslaných oklikami z vlasti, že c. k. šikovateli Henry Hallerovi od 13. p. pl. bylo skonfiskováno jeho jmění pro zločin velezrady a zločin proti válečné moci.